

Column Volkskrant

Schrijver Tim van Hattum over Nederland: ‘Als er één land iets te verliezen heeft bij gebrek aan klimaatactie, dan is het Nederland’

Het zijn gouden tijden voor schrijvers, zei Adriaan van Dis na de Tweede Kamerverkiezingen, en daarom nodigt *de Volkskrant* schrijvers en denkers te vertellen hoe het verder moet met Nederland. Vandaag kijkt Tim van Hattum, hoofd van het Klimaatprogramma bij Wageningen University & Research en auteur van het boek *Only Planet – Klimaatgids voor de 21ste eeuw*, honderd jaar vooruit.

Tim van Hattum 16 februari 2024, 08:30

Nederland koploper groene klimaatoplossingen - in 7 routes naar een hoopvolle toekomst

Terwijl de politieke chaos met de dag groeit, groeit ook de behoefte aan een hoopvol toekomstperspectief voor ons land. Ons laaggelegen deltalandje staat voor complexe uitdagingen die we onmogelijk kunnen aanpakken met pleisters plakken en het eindeloos ophogen van onze dijken. De klimaat- en biodiversiteitscrisis dwingen ons hoe dan ook tot een radicaal andere koers. Onze welvaart is enorm kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering en toch stemmen miljoenen mensen op een partij die het klimaatbeleid ‘door de shredder wil halen’. We dreigen te verzuipen in kortetermijndenken, maar om ons hoofd boven water te houden is een verbindend verhaal over de toekomst van Nederland harder nodig dan ooit.

Het goede nieuws is dat de bouwstenen voor zo’n verhaal al op de plank liggen. Een voorbeeld is de veelbesproken visie van Wageningen University & Research voor Nederland in 2120. Daarin wordt een inspirerend beeld geschetst hoe Nederland er over 100 jaar uit kan zien als we juist kóploper groene klimaatoplossingen worden. Geen doem beeld, maar een groen beeld. Welke 7 routes zijn daarvoor nodig?

1. Een gezond natuurlijk systeem is geen overbodige luxe maar de basis voor ons bestaan. Een gezonde leefomgeving is inmiddels zelfs een mensenrecht. We gaan de natuur zien als onze belangrijkste bondgenoot in de strijd tegen klimaatverandering die ons helpt bij het weerbaarder worden tegen toenemende weersextremen. Daarom investeren we volop in veerkrachtige natuur die CO₂ opneemt, buffers creëert tegen overstromingen, water vasthoudt voor perioden van droogte en bovendien ons welzijn verbetert.
2. Water speelt een hoofdrol in onze toekomst. We zetten in op een combinatie van natuurlijke en civieltechnische kustbescherming om te anticiperen op de zeespiegelstijging. Onze rivieren en beken krijgen volop de ruimte om overstromingsrisico’s te verkleinen. Nederland wordt kampioen water vasthouden door de natuurlijke sponswerking van onze landschappen te vergroten. We beschouwen onze meest schaarse grondstof als het blauwe goud om voldoende schoon water te garanderen.

3. We produceren voedsel zoveel mogelijk in balans met de natuur. Een gezonde bodem is de basis voor het produceren van gezond voedsel. Boeren produceren niet alleen, voornamelijk plantaardig, voedsel voor mensen, maar ook biobased grondstoffen voor de bouw, chemie en medicijnen. Ze krijgen een eerlijke prijs voor hun producten en een vergoeding voor het bevorderen van de biodiversiteit in onze natuur-inclusieve landschappen.
4. Onze steden en dorpen zijn autoluw, met betaalbare woningen voor jong en oud en volop ruimte voor groen. De lucht is schoner dan ooit. Nieuwe energiezuinige woningen worden zoveel mogelijk gebouwd met biobased materialen op locaties die tegen een klimaatstootje kunnen. Snel en betaalbaar openbaar vervoer verbindt onze steden met elkaar en met de rest van Europa.
5. Er is betaalbare energie voor iedereen. Energie is grotendeels hernieuwbaar en komt van een mix van wind, zon, aardwarmte en een vleugje kernenergie. Nederland wordt koploper zonne-energie en groene waterstof en is veel minder afhankelijk van het buitenland.
6. Onze circulaire economie voorziet in basisbehoeften van al onze landgenoten en is in balans met de natuur. Brede welvaart wordt vanzelfsprekend voor een ecologisch, sociaal en economisch welvarend Nederland. We nemen afscheid van bedrijven en sectoren die afhankelijk zijn van fossiele subsidies en onze maatschappij meer kosten dan ze opleveren. We investeren juist in kennisintensieve bedrijven en sleuteltechnologieën die opereren binnen de planetaire grenzen en een maximale bijdrage leveren aan de Nederlandse economie.
7. De focus van welvaart naar welzijn zorgt ervoor dat Nederlanders niet alleen behoren tot de gelukkigste volken ter wereld, maar ook het land wordt met de hoogste levensverwachting.

Zo kan Nederland er over 100 jaar uitzien. Een land dat elke Nederlander met trots aan hun kinderen en kleinkinderen kan doorgeven. Langjarige investeringen die hiervoor nodig zijn betalen zich ruimschoots terug in de vorm van maatschappelijke baten. Geen land ter wereld heeft de beschikking over zoveel kennis en middelen om zo'n toekomstvisie om te zetten in korte termijn acties. Het is geen *wishful thinking* maar juist een enorme kans. Als er één land iets te verliezen heeft bij gebrek aan wereldwijde klimaatactie dan is het wel Nederland. Door in onze proeftuin de krachten bundelen en te laten zien hoe zelfs een laaggelegen dichtbevolkte delta toekomstbestendig kan worden ingericht, kunnen we andere landen aansporen en inspireren ons pad te volgen. Dan zijn we pas een gaaf land!

=====

Tim van Hattum is Hoofd van het Klimaatprogramma bij Wageningen University & Research. In november 2022 publiceerde hij zijn boek "[de Only Planet Klimaatgids voor de 21ste Eeuw](#)" waarin hij via 7 routes naar een hoopvolle toekomst laat zien dat het nog niet te laat is om klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit aan te pakken.

=====